

Către,
Instituția Avocatului Poporului

În atenția doamnei Adjunct al Avocatului Poporului Magda Constanța Ștefănescu

Conform art. 44 alin. 1 din Legea nr. 35 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă transmitem răspunsul motivat privind propunerile și recomandările cuprinse în raportul de vizită, a punctului de vedere față de cele constatate, a termenului motivat în care vor fi luate măsuri pentru conformarea cu conținutul acestora sau dacă este cazul a motivelor pentru care nu se poate conforma.

I. Indicarea punctului de vedere față de cele constatate.

Referitor la supraaglomerarea constatată de către echipa de vizită facem următoarele precizări:

- Instituția noastră se află în imposibilitatea refuzării internării pacientilor, întrucât atât internarea cât și externarea acestora se dispun de către instanțele de judecată prin hotărâri judecătorești cu caracter executoriu, indiferent de numărul de paturi aprobată în structura spitalului;
- Așa cum am afirmat în comunicările oficiale cu organele abilitate, susținem în continuare faptul că un alt motiv ce justifică această supraaglomerare, sunt și recomandările din rapotele de expertiză medico-legală psihiatrică, ce stau la baza sentințelor emise de către instanțele de judecată, prin care se recomandă aplicarea art. 110 Cod Penal, pentru **pacienții cu tulburări psihice ce nu au potențial de ameliorare sau însănătoșire, condiție impusă imperativ de către art. 109 Cod Penal (retard mintal mediu sau sever și stări dementiale de diferite etiologii)**;
- Un alt motiv ce întregește tabloul supraaglomerării descrise de dumneavoastră, **sunt cazurile lipsite de suport social** în colectivitățile de unde provin pacienții, în condițiile unei organizări deficitare a rețelei de asistență socială, care să răspundă nevoilor specifice de reintegrare în comunitate a acestei categorii de pacienți;

Referitor la celelalte constatări ale dvs. cuprinse în raport cu privire la:

- Deficitul de personal

Acesta se raportează doar la numărul de pacienți internați (internările și externările fiind dictate exclusiv de către instanțele de judecată prin sentințele penale definitive cu caracter executoriu asupra cărora nici conducerea unității, nici Direcția de Sănătate Publică și nici Ministerul Sănătății nu pot avea nici o influență), normativele de personal fiind întocmite raportat la numărul de paturi aprobată în structura organizatorică a instituției și care nu poate fi modificat în funcție de adresabilitatea populației deservite.

- Metodele de conținționare

Acestea se fac cu respectarea strictă a tuturor prevederilor legale în vigoare, conducerea unității nereușind să identifice abateri de la prevederi, iar eventuale neconformități fiind remediate punctual.

- Alimentarea cu apă

Precizăm ca la nivelul Comunei Grajduri, nu a existat și nu există până în prezent un sistem centralizat de aducție și de distribuție a apei potabile, care să ofere posibilitatea racordării instituției noastre, acest impediment major neputând fi soluționat nici de către spital și nici de către Ministerul Sănătății, întrucât acestia se află în imposibilitatea angajării de investiții publice pe proprietăți private amplasate între Municipiul Iași și comuna Grajduri, pe o distanță de aproximativ 25 de km. Așa cum am precizat, apa provenită din sursele proprii este folosită exclusiv în scop menajer, folosirea acesteia în alte scopuri, intr-o logică elementară, ar putea duce la boli infecțioase transmise pe cale hidrică, patologie inexistentă în spital de la înființarea lui în anul 1999. De asemenea precizăm că o preocupare continuă a conducerii unității de la înființare și până la momentul racordării spitalului la viitorul sistem centralizat de aducție cu apă potabilă la nivelul Comunei Grajduri a reprezentat identificarea soluțiilor optime de hidratare și preparare a hranei destinate pacienților internați cu luarea tuturor măsurilor preventive adecvate (asigurarea apei potabile în vederea consumului propriu și prepararea hranei din surse certificate).

- Laboratorul de analize medicale

Un alt aspect care, (alături de calitatea informațiilor obținute de la pacienții interviewați, cu diagnostice de grave intărzieri în dezvoltarea mintală, sau stare generală profund alterată datorită unei afecțiuni somatice intercurențe – viroza respiratorie cu febra înaltă - asupra căror ați insistat personal să îi interviewați), ne ridică semne de întrebare asupra pertinenței investigației dvs. este și constatarea privind existența unui "laborator propriu, dotat cu aparatură de specialitate, unde erau efectuate analize pentru bolnavii internați", laborator care în afara de prezența sa în organograma spitalului, nu există fizic și nici nu a existat vreodată; acest tip de investigații fiind asigurate de către instituție în cadrul laboratoarelor specializate cu care avem încheiate contracte de prestări servicii în acest sens.

- Intoxicația cu apă

Ignorând considerațiile fiziopatologice cu caracter absolut general și care nu se referă la situația concretă constatătă de dvs. în cazul câtorva pacienți confinați într-un spațiu cu acces controlat, precizăm că aceștia prezintau un sindrom de intoxicație psihogenă cu apă caracteristic persoanelor cu tulburări mintale și care poate avea consecințe dintre cele mai grave dacă nu este strict controlat de echipa terapeutică. Conform algoritmilor de tratament recomandați de ghidurile de bună practică, restricția de fluide este esențială, iar în cazurile cu evoluție cronică se recomandă intervenții comportamentale până la izolarea pacienților cu excluderea accesului la surse de apă. Menționăm, că de regulă, acest sindrom este generat de mecanisme proprii procesului psihopatologic și nu constituie un efect secundar al medicației administrate. Din numărul total al pacienților din spital care prezintă această simptomatologie, un număr foarte restrâns sunt supuși acestei măsuri comportamentale, iar libertatea lor de mișcare, așa cum ați consemnat de altfel, este doar parțial limitată.

- Activitatea și cabinetul de lucru al asistentului social

Referitor la acest aspect, reiterăm cele afirmate anterior privind normativul de personal ce este raportat la numărul de paturi și nicidecum la numarul de pacienți internați, în acest sens, statul de funcții aprobat de către ordonatorul principal de credite fiind limitat la un singur post de asistent social pentru 240 de paturi aprobate. De asemenea, conducerii unității nu i-au fost aduse la cunoștință sincope sau alte dificultăți în îndeplinirea sarcinilor de serviciu de către asistentul social angajat al unității, inclusiv necesitatea unui spațiu altul decât cel existent deja în vederea îmbunătățirii apreciabile a calității serviciilor îndeplinite de asistentul social. Totodată, analizând cu atenție cele consegnate de dvs., conducerea unității a identificat ca soluție imediată, demararea procedurilor de reamenajare a unor spații dezafectate în vederea transformării acestora în spațiu destinat exclusiv activității asistentului social cu dotările aferente imperios necesare (laptop - existent deja, imprimantă laser – existentă deja, birotica necesară – existenta deja etc).

- Instructor de ergoterapie

Referitor la constatarea dvs., confirmăm faptul că instituția noastră nu are angajați instructori de ergoterapie din lipsa prevederilor legale în vigoare, independent de voința conducerii unității spitalicești; în acest sens, făcându-se de către conducerea unității toate demersurile necesare în vederea modificărilor legislative ce se impun pentru rezolvarea cu celeritate al acestui aspect, de altfel foarte important și cu care se confruntă și celealte unități de profil din țară. În scopul supleerii acestui deficit, echipa terapeutică a fost completată cu alte categorii de personal care să contribuie la desfașurarea unor activități practice de către pacienți la indicația coordonatorului Programului național de sănătate mintală și profilaxie în patologia psihiatrică, la care pot adera pacienții doritori internați în instituția noastră. În acest sens, în pofida constatării dvs. punctuale din momentul efectuării vizitei, vă aducem la cunoștință că în cadrul spitalului nostru oferta pentru aceste activități este diversificată pornind de la cele cu specific agricol, continuând cu ateliere de confecționare pavele și anexe, atelier de mică croitorie, întreținerea spațiilor verzi și a căilor de acces până la artterapie (audiții muzicale, atelier de desen, pictură și modelaj) și activități recreative: jocuri sportive, sah, scrabble etc.

- Asistență psihologică

Referitor la constatarile dvs. privind asistența psihologică, va preciza faptul că echipa de conduceră a unității a acordat și va acorda în continuare o atenție deosebită extinderii activității de psihologie clinică, respectiv de evaluare psihopatologică și psihoterapie, prin scoaterea la concurs și ocuparea celui de al doilea post de psiholog practicant, reevaluarea procedurilor de asistență psihologică și intensificarea activităților de terapie ocupațională / ergoterapie conform recomandărilor echipei terapeutice.

II. Referitor la recomandările adresate conducerii spitalului cu privire la măsurile legale care se impun pentru:

1. Reevaluarea necesarului de personal și solicitarea către Ministerul Sănătății de a suplimenta finanțarea și numărul de posturi prevăzut de normativ la acest tip de spital în scopul evitării evenimentelor adverse

In acest sens vă aducem la cunoștință că ordonatorul principal de credite, respectiv Ministerul Sănătății, nu suportă conform legislației în vigoare finanțarea cheltuielilor de personal din cadrul instituției noastre iar numărul de posturi prevăzut de normativ la acest spital este strict limitat de numărul de paturi, suprafață utilă etc. Astfel, în pofida evaluării sau reevaluării

necesarului de personal facută de catre conducerea unității, considerăm că aceasta recomandare dovedește o evidentă necunoaștere a legislației în domeniu.

2. Continuarea demersurilor pentru urgentarea demararilor de extindere a spațiilor de cazare conform D.A.L.I. „Reabilitare și mansardare pavilion administrativ în vederea schimbării destinației în pavilion pacienți”

În acest sens, vă asigurăm de întreaga noastră disponibilitate pentru permanentizarea demersurilor în vederea finalizării acestui obiectiv ce ar duce la creșterea calității actului medical, la creșterea siguranței pacienților și la diminuarea riscurilor aferente activităților desfășurate de către spital. Precizăm faptul că în afara demersurilor deja întreprinse și permanent susținute, conducerea unității nu poate influența în nici un mod acordarea finanțării necesare finalizării acestui proiect, acest atribut fiind în sarcina exclusivă a ordonatorului principal de credite.

3. Asigurarea condițiilor de cazare corespunzatoare pentru efectivul actual de pacienți asistați

Conducerea unității, așa cum a arătat în memoriile și corespondența scrisă purtată cu ordonatorul principal de credite și cu alți factori abilitați, a identificat ca unică soluție fezabilă (pentru disiparea supraaglomerării existente, amenajarea unor săli de mese în număr indeterminat și cu o suprafață suficientă pentru servirea mesei de către toți pacienții într-o singură tură, extinderea numărului de grupuri sanitare destinate beneficiarilor) **extinderea spațiului util al instituției, menită să rezolve toate aceste aspecte menționate în raport.**

4. Respectarea O.M.S. 914/2006

Reprezintă un deziderat comun al conducerii unității și al ordonatorului principal de credite sub rezerva faptului că prevederile privind dotarea minimă sanitară aferentă saloanelor, putând duce în unele cazuri la creșterea gradului de risc al mediului de îngrijire ținând cont de specificul psihopatologic al pacienților internați în acest spital. În acest sens, conducerea unității depune toate diligențele și eforturile necesare pentru ducerea la îndeplinire a prevederilor din programul de conformare, anexă la Autorizația Sanitară de Funcționare, care se elaborează și se execută în termene precisi stabilite și asumate anual.

5. Efectuarea demersurilor necesare în vederea ocupării posturilor vacante de personal medical și auxiliar

Deși, din cuprinsul Raportului întocmit cu ocazia vizitei dvs. am reținut aprecierea privitoare la necesitatea ocupării „tuturor posturilor prevazute în statul de funcții”, considerăm că această recomandare este neavenuită, având în vedere faptul că minimele cunoștințe în domeniul managementului instituțional bazat pe politici preventive de asigurare a bunei desfășurări a activității entității, nu pot cuprinde epuizarea în procent de 100% a bugetului instituției doar în vederea asigurării resurselor necesare pentru plata cheltuielilor de personal ignorând celelalte alocări bugetare prevazute în BVC cum ar fi: cheltuieli cu medicamente, hrana zilnică a pacienților, utilități etc. Astfel, constrângerile financiare dictează în opinia noastră, judicioasa distribuție a bugetului pe tipuri de cheltuieli, inclusiv, cele de personal pentru asigurarea în limite decente a activității întregii instituții.

6. Analizarea posibilității de suplimentare a dozatoarelor de apă pentru consumul zilnic până la finalizarea demersurilor pentru alimentarea cu apă potabilă în sistem centralizat

În urma analizei aprofundate a recomandării dvs., conducerea unității a aprobat mărirea numărului de dozatoare de apă pentru consumul zilnic.

7. Aplicarea conținționării mecanice strict de catre personalul medical cu respectarea drepturilor și demnității pacienților; intocmirea registrului de conținționare în conformitate cu prevederile legale și normele internaționale cu privire la acest aspect

Având în vedere practicile curente și opinia specialiștilor în sănătate mintală la nivel european privind reducerea spre minim a măsurilor cu caracter restrictiv asupra libertății de miscare a pacienților, respectiv conținționarea mecanică și izolarea, conducerea unității a dispus revizuirea planurilor terapeutice individuale astfel încât aceste măsuri să constituie excepții, exhaustiv motivate și monitorizate, cu respectarea strictă a prevederilor și regulilor de bună practică actuale.

8. Efectuarea de analize medicale aprofundate a pacienților care ar putea suferi de hiponatremie

Diagnosticul intoxicației psihogene cu apă de care suferă unii pacienți asistați în acest spital se face mai ales prin analiza comportamentală completată cu determinări biochimice atunci când este necesar. Toate ghidurile internaționale de bună practică recomandă pentru un mic număr de pacienți cu aceasta patologie, așa cum este cazul beneficiarilor noștri, aplicarea unei măsuri comportamentale de restrângere a accesului la surse de apă. Din acest motiv, un număr mic de pacienți este temporar confinat într-un spațiu care să asigure consumul controlat de apă.

9. Efectuarea demersurilor necesare în vederea imbunătățirii asistenței sociale și psihologice a pacienților prin:

- suplimentarea numărului de posturi de asistent social, precum și introducerea unor posturi de ergoterapeut în statul de funcții și organizarea concursurilor pentru ocuparea acestor posturi;

Conform Ordinului M.S. 1224/2010, privind aprobarea normativelor de personal pentru asistență medicală spitalicească, anexa 1 lit.b, pct.2, la nivelul unității noastre putem angaja un număr de maxim 3 persoane, care să ocupe posturi de psiholog sau asistent social. În acest moment, statul de funcții este aprobat la limita maximă, respectiv 2 psihologi și un asistent social, fapt care constituie un factor limitativ; din acest motiv, solicitarea suplimentării acestor posturi ordonatorului principal de credite consideram că reprezintă un demers inutil. Facem precizarea că, pentru acest tip de funcții, criteriul aplicat este de 1 post/70 de paturi.

Referitor la introducerea unor posturi de ergoterapeut în statul de funcții și organizarea concursurilor pentru ocuparea acestor posturi, vă informăm că același normativ de personal, respectiv Ordinul M.S. 1224/2010, privind aprobarea normativelor de personal pentru asistență medicală spitalicească, nu prevede în statul de funcții prezența ergoterapeuților. Pentru justă informare, vă comunicăm faptul că posturile de instructor de ergoterapie sunt normate conform Ordinului M.S. nr. 375/2006 privind înființarea, organizarea și funcționarea Centrelor de Sănătate Mintală, ce nu se aplică, cu siguranță, instituției noastre.

- angajarea de urgență a unui psiholog pentru descongestionarea activității psihologice;

S-au făcut demersurile necesare în vederea ocupării celui de al doilea post de psiholog practicant din statul de funcții aprobat de către ordonatorul principal de credite.

- amenajarea unui cabinet psihologic conform standardelor specifice legii nr. 213/2004, privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea,

organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din Romania, care să asigure intimitatea actului psihologic;

Referitor la acest aspect, aşa cum și dvs. ați constatat, cabinetul psihologic existent în cadrul instituției noastre, considerăm că acesta asigură intimitatea actului psihologic, chiar și în lipsa identificării prin mijloace vizibile, inscripționate, aspect pe care l-am remediat cu celeritate în urma recomandărilor.

- **intocmirea registrului unic al actelor profesionale și a rapoartelor de consiliere psihologică și de intervenție în caz de criză;**

S-au inceput demersurile necesare în vederea ducerii la indeplinire a recomandărilor.

- **elaborarea unei proceduri specifice activităților psihologice și a unui program de lucru, cu respectarea normelor în vigoare pentru fiecare tip de activitate (terapie de grup, etc.)**

S-au inceput demersurile necesare în vederea ducerii la indeplinire a recomandărilor.

- **dezvoltarea de programe terapeutice specifice fiecărei tulburări conform protocolelor terapeutice: terapia memoriei (amintiri), exerciții psihomotorii, stimulare multisenzorială, alte forme de terapie socială, ocupațională, prin muzică, dans etc.**

Aplicarea de terapii alternative, alături de abordarea biologică, se face prin cooptarea în echipe terapeutice complexe a personalului medico-sanitar competent (medici, asistenți medicali, psiholog), deși, având în vedere limitările evidente enunțate anterior, legislație specifică, resurse financiare insuficiente, ne exprimăm reținerea justificată în implementarea cu celeritate a recomandărilor dvs.

10. Efectuarea demersurilor necesare pentru amenajarea unor cabinete psihologice, care să asigure confidențialitatea actului profesional și securitatea emotională a beneficiarilor, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. 1 și alin. 2 al Hotărârii nr. 1/10.03.2006 al Comitetului Director al Colegiului Psihologilor din România precum și a normelor specifice privind desfășurarea activităților psihologice în specialitatea psihologie clinică

Alături de răspunsul formulat la aceeași recomandare în cadrul punctului 9 aliniatul 3, menționăm că nu am reușit identificarea din prevederile legislative indicate de dvs. a unor standarde de spațiu specifice și exhaustive, altele decât cele pe care instituția noastră le pune deja la dispoziția psihologului angajat.

11. Identificarea unei soluții pentru ca asistenții sociali să își desfăsoare activitatea într-un spațiu optim ca suprafață, condiții și dotări

- Răspunsul la această recomandare se regăsește la punctul „Activitatea și cabinetul de lucru al asistentului social”.

12. Asigurarea implicării unui număr cât mai mare de pacienți în activități de recuperare și reabilitare, activități de grup, activități de terapie ocupațională, de recreere, prin introducerea în statul de funcții a posturilor de instructori ergoterapie și angajarea acestora.

- Răspunsul la această recomandare se regăsește la punctul 9. Alin. 2.

13. Amenajarea unor săli/ateliere de terapie in spital, dar și dezvoltarea unor programe de petrecere a timpului liber, de relaxare și stimulare, formare și consolidarea deprinderilor și abilităților pacienților, întrucât în timpul vizitei s-a constatat o lipsă a activităților desfășurate cu pacienți

În timpul vizitei dvs. activitățile de ergoterapie, terapie ocupațională desfășurate de către pacienți în cadrul instituției noastre au fost suspendate pentru a da curs solicitărilor echipei de vizită, în vederea desfășurării în condiții optime a vizitei și pentru asigurarea cerințelor imperitive de intervieware a personalului prezent în serviciu și a pacienților asistați. În același timp, reiterăm faptul că în cadrul unității noastre, deși spațiul hotelier este o problemă reală, funcționează deja ateliere de artterapie, croitorie, confectionare pavele, elemente de mobilier activități horticole (livadă cu 240 de meri pe rod) precum și solar de legume.

14. Includerea personalului care lucrează cu pacienții în programe de formare profesională

Deși angajații instituției anterior vizitei echipei Avocatului Poporului au participat la cursuri de formare profesională în limita bugetului disponibil, conducerea unității a continuat demersurile de perfecționare profesională cu solicitări către organisme formatoare, abilitate în acest sens, respectiv **Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, filiala Iași**, de dezvoltare a unui program formativ privitor la aspecte concrete cu care se confruntă personalul angajat al unității noastre respectiv:

- “Siguranța pacientului”;
- “Siguranța personalului de ingrijire”
- “Managementul pacientului cu potențial agresiv”
- “Elemente de predicție a comportamentului agresiv”

Dintre aceste teme, în curs de implementare pentru personalul angajat al instituției noastre, se află în desfășurare cursul „Siguranța pacientului”, cu termen de finalizare data de 23.11.2019.

Următorul curs „Siguranța personalului de ingrijire” este programat să se desfășoare începând cu luna ianuarie 2020.

Cu stimă,

Manager,

Jr. Victor IDRICIANU

